

5. Bölüm

Yeni Medya Haberciliğinde Habercilik Etik Kodlarının Uygulanmasına Yönelik Bir Değerlendirme

Tuğba AKDAL¹

Giriş

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler dünyada bilgi toplumları olarak adlandırılan yeni bir çağı başlatmış, teknoloji gündelik yaşam pratiklerinden siyaset ve ekonomi gibi konulara kadar geniş bir alanda birey ve toplum üzerinde güçlü bir hakimiyet kurmuştur ve toplumsal hareketlerde başat rol oynamaya başlamıştır. Teknolojik gelişmelerin toplumlarda yarattığı belirgin değişimler şüphesiz ki basın yayın faaliyetlerinde de kendini göstermiş, bu değişim en belirgin yansımaları haber ve gazetecilik alanının ‘geleneksel ve yeni’ olarak ayrıştırılması ve adlandırılmasıyla belli etmiştir. Habercilik faaliyetleri gelenekselden yeni olana doğru bir geçiş yaparken, teknolojinin yapısı itibarıyla gerek haber profesyonelleri gerekse okur bir takım olanaklar elde etmiş ve dahası haber, yeni bir forma kavuşmuştur. Yeni medya teknolojisinin zamansızlık, mekansızlık ve kapasitesizlik özellikleri gazetecileri 24 saatlik bir zaman kısıtlılığından kurtarmış, haberin belli bir satır ve sütunda verilmesi zorunluluğu ortadan kalkmış ve haberin aynı anda tüm dünyadaki dolaşımı mümkün hale gelmiştir. Okur açısından ise bu yeni ortam sıradan bireylerin haber sürecine dahil edilmesinin önünü açarak gerçek ve katılımcı toplumsal kanaatlerin oluşumuna katkı sağlamıştır. Yeni medya haberciliğini hayatımıza kazandıran internet platformunun kullanıcı sayısını her geçen gün daha da arttırması sayesinde çok daha fazla birey herhangi bir çaba göstermeksizin online sosyalleşme imkanı elde ederken, farkında olarak ya da olmayarak kamusal kanaatlerin oluşum sürecine de etkin katılım gösterir hale gelmiştir. Yani bireyler günlük alışverişlerini yaparken, bankacılık işlemlerini gerçekleştirirken, yemek siparişlerini verirken, film-müzik

¹ Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AKDAL, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü./ tugbaakdal@outlook.com (Bu çalışmada, 2016 yılında Prof. Dr. Suat Gezgin danışmanlığında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesinde gerçekleştirilen ve Tuğba AKDAL tarafından yazılan ‘Yazılı Ve Elektronik Basında Haber Kalitesindeki Farklılıklar Ve Güvenilirlik Olgusu’ adlı doktora tezinden yararlanılmıştır.)

diğer konu ise kamu yararı ilkesiyle hareket etme eğilimi gösteren alternatif habercilik faaliyetlerinin ülkemizde yaygınlık kazanması adına toplum bireylerinin içerik üretme ve yayma yoluyla değil, ekonomik destek yoluyla katkı sağlaması gerektiğine ilişkin bir bilinç uyanışı sağlamaya yöneliktir. Alternatif habercilik faaliyetlerinin ve yurttaş gazeteciliğinin işlerlik kazandığı pek çok ülkeye bakıldığında, haberin tüketicisi konumundaki bireyler ve sosyal oluşumlar aracılığıyla ekonomik destekler sağlandığı ve bu sayede de haber üreticilerinin haberin tıklanması ve en çok ziyaret edilen sayfa olma kaygısından uzaklaşarak kamu yararı ilkesinin işlerliğine odaklandığı görülmektedir. Bu konuda gerçekleştirilebilecek uygulamalardan bir diğeri ise, bir toplumun zihniyetini biçimlendiren üst yapı unsurlarından biri olan eğitim kurumlarında bu konuya yönelik faaliyetlerin artırılmasından ve eleştirel bir perspektifin kalıcı bir vizyon haline getirilmesinden geçmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, K. (2009). *Haberin Yol Haritası*, İstanbul: Anahtar Yayınları.
- Akın, K. (1999). *Medyatik Türkiye*, İstanbul: Birey Yayıncılık,
- Doğan, P. B. (2014). Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı, *Ankara Barosu Dergisi*, 4.
- Eryılmaz, T. (2005). *Gazetecilik ve Habercilik*, Der. Sevda Alankuş, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Girgin, A. (2008). *Gazeteciliğin Temel İlkeleri*, İstanbul: Der Yayınları.
- Kars, N. (2013). *Radyo ve Televizyon Haberciliği*, İstanbul: Derin Yayınları.
- İspirli, M. (2001). *Medya Gerçeği ve Haberciler*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Oskay, Ü. (2005). *İletişimin ABC'si*, İstanbul: Der Yayınlar.
- Özerkan, Ş. (2001). *Haberde Objektiflik*, İstanbul: Marmara Üniv. İlef Dergisi, Sayı:18.
- Rigel, N.(2000). *İleti Tasarımında Haber*, İstanbul: Der Yayınları.
- Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Hak ve Sorumluluklar Bildirgesi*, <http://www.adanafikirplatformu.org/pdf/hsbildirge.pdf>, erişim tarihi: 23.12.2019.
- Tokgöz, O. (2003). *Temel Gazetecilik*, Ankara: İmge Kitapevi.
- Yüksel, E. (2003). *Medya ve Habercilik*, Konya: Çizgi Kitapevi.